

prošnje so bile bob v steno. Ko po jutrah ti liberalni posilinemci dolgo spiyo, da jim je vsaka božja služba prerana — so na dan volitve že na vse zgodaj po hišah letali, da bi slovenske volilce premotili. In kakošna je bila tudi volilna komisija? Razun g. Vratariča, vrlega Slovence, kojega so hoteli neškodljivega storiti, je bila cela komisija protislovenska, akoravno je bila večina volilcev slovenska. Brcali so glas za glasom iz volilnega zapisnika v škodo Slovincem; protipostavne glasove pa, ki so padali v njih koš, so potrdili. In čuj slovenski svet! vkljub vsem tem smo v Vojniku zmagali — ne palice, s katerimi so grozili, ne kočije, ktere so razpošiljali, nič ni pomagalo. Slovenci smo dobili večino, ktera je in bo ostala zapisana v zlate bukve Vojniškega slovenskega trga! Ko je šlo h koncu volitve in so liberalci in „šulver-einarji“ gledali sramotni propad, so nemirno osupnjeni postali. G. Cotti, ki je nekda v Žavei v slovenski srajeki okoli kovačnice skakal, — matere slovenske sin, ki niti ene nemške besedice ni znala, je silno razburjen bil; nam se je usmili, pa kaj, ko se ni dalo pomagati! G. Hostonski, njegov krstni in g. Kupnik njegov firmiski boter, sta bila silno žalostna in poparjena, videč sijajno zmago slovensko. — Slovincem poštenim ste jamo kopali, pa ste sami v njo pali. Živel torej slov. Vojniški trg! živeli srčni Vojniški slov. volilci! živela upanja polna Vojniška slovenska mladina! — živel pa posebno g. Vratarič, ki si vsekal smrtno rano Vojniškemu posilinemstvu!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar mudi se na Dunaji sedaj in jutri sta poklicana grof Wurmbrand in baron Goedel poročat, kako je bilo v deželnem zboru štajerskem. Ta je bil v soboto sklenjen 4. t. m. Moramo reči, da so se slovenski poslanci hrabro pa tudi modro in zmerno obnašali tako, da so liberalne peteline s tem jako osramotili. Tega se bodo čitatelji našega lista sami prepričevali, ko bodo brali naše poročilo po stenografskih zapisnikih. Omenimo le, da so interpelacije Raičeve silno grizle nemčurje, g. M. Vošnjak pa je s svojim nasvetom, naj bi se činži vknjiženim dolgovom znižati skušali, vrlo prodrli, nemški deželni odbor dobil je nalog o tej reči si glavo beliti. Spremembo volilnega reda pri okrajnih zastopih od g. M. Vošnjaka nasvetovano pa so liberalci zavrgli, boter je bil Schmiderer, se vé, ko bi kmetje toliko pravice pri volitvi imeli, kakor plačujoče doklad, potem bi on ne nosil Seidlnove krone. G. Raič je z dobrimi kleščami prejel ormožkih nemškutarjev pokrovitelje tako, da je baron Kúbek sam obečal, ka bo treba

novе volitve za mestni zastop. Slovenci ormožki, bodite torej pripravljeni — Zveza slovenskih posojilnic izvolila je zopet g. M. Vošnjaka za predsednika in sedež jej ostane v Celji, ob enem je ljubljanski shod sklenil več posojilnic na Kranjskem osnovati. — Čehi na Dunaji snujejo polit. društvo ter hočejo pokazati, da živijo; Čehov je v spodnji Avstriji več, kakor Nemcev na Kranjskem. — Hrvatska narodna stranka modro postopa, v vsak odsek izvoli v deželnem saboru po 2 Starčevićjanca in 1 poslanca neodvisne stranke. — V Budimpeštu zboruje državni zbor vogerski. — Nemški šulverciin pruski pošilja v Avstrijo koledar, v katerem se na nas Slovane brezsrarno psuje, zlasti učiteljem ga dopošiljajo.

Vnanje države. Ljudje še vedno ugibajo, kaj neki pomeni tricesarski shod v poljskih Skrnjevicah; najbliže resnici hočejo tisti biti, ki mislijo, da meri proti Angležem; in res nemški Bismark je v Perzijo poslal veliko poslanstvo z nalogom spodrinoti angleški upliv. — Kolera v Italiji ponehava. — Freimaurerji v Belgiji morali so malo potihniti, ko je katoliško ministerstvo glavne rogovileže dalo zapreti ali iz dežele iztirati. — Prajzovski, luteranski Gustav-Adolf-Verein steguje svoje roke tudi v Avstrijo in brezverni liberalci in katoličani spačeni se jih veselijo, drugo leto hoče glavni zbor pri nas na Českem obhajati. — Francozi začeli so na Kitajce pritiskavati prav močno in brodovje francosko je bombardiralo mesta pomorska na otoku Formaza. Mesta so baje uže v francoske oblasti. — V zapadno Afriko, v deželo Angra-Peguenta namerava mnogo Nemcev izseliti se. Dobro, ko bi le tudi naše nemškutarje hoteli seboj vzeti k zamorcem.

Za poduk in kratek čas.

V Sarajevo.

(Dopisuje J. Čagran, veroučitelj v Sarajevu.)

II. Od Zenice prva štacija „Janjiče“ je le radi tega zanimiva ker od ondot vozi pošta v Travnik, Jajce in Banjoluko. Pri štaciji „Dvor“ imajo „pravoslavni“ v velikem poslopji svojo duhovsko semenišče. Zadnja štacija pred Sarajevom se zove Ilidže-Černotina. Pri Ilidžah so jako vroči vreli in toplice. Od Ilidž le kake pol ure oddaljeno izvira pod „Igman planino“ reka Bosna. Kraj se radi tega zove: „Vrelo Bosne“.

Ob 10. in 16. min. zvečer dovede železnica potnika na Sarajevski kolodvor. Železniška proga je sè vsem 269 kilometrov dolga. Kako je čuti, se bode desedaj neprikladni vozni red tako spremenil, da vlak pride uže ob 7. zvečer v Sarajevo, ter na mesto ob 3/4 na 6.

še le ob 7. v jutro odide iz Sarajeva. Kolodvor je kake male pol ure od mesta oddaljen. Čaka pa na kolodvoru mnogo lepih fiakov in hotelskih omnibusov, ki (prvi) po 1 fl. 50 kr. do 2 fl. zapeljejo potnika v mesto, kder ga številne in prav dobre gostilnice, med njimi elegantne, kakor jih Maribor nima, sprejemajo. „Hotel Europe“ bo težko v Gradci enakega imel. V Bosno potujoči se pa naj previdijo z legitimacijami, da se okrenejo sitnostim, ker Sarajevska policija iz lahko razvidnih uzrokov na došle potnike paziti mora. Smem policiji tukaj poprek hvalo izreči, da prav lepo in vzpešno za red skrbi in da o ponočnih neredih v mestu in okolici nič ni slišati.

Sarajevo je tudi izvrstna vojniško organizirana požarna straža (vatrogasci), ki ima v Terezia-ulici (terezia turšk. = vaga, tehtnica) posebno kosarno, kder noč in dan straži in pazi. Topovi strelj iz Sarajevske trdnjave naznanjajo požar. Ker je 85—90% vseh Sarajevskih hramov le iz neožganih opek: erpičev in lesa zagradijenih in večinoma s deščicami pokritih in tudi brez posebnih dimnikov, taka velika pazljivost ni odveč in je potrebna.

Ime mesta Sarajevo izpeljuje se navadno iz turške besede „Serai“, ker so ga Turki „Bosna-Serai“ imenovali. Ker pa je mesto, kakor številni rimski spomeniki, katerih eden še zdaj v „Bendbaši ulici“ na tleh leži, dokazujejo, starše od Turškega gospodstva v Bosni, in je dalje prebivalstvo po vsi deželi še dan danes vse slovansko, tako bi izpeljeval gledé „rajsko“ lepe lege“ mesta njegovo ime iz „Za-rajsko“ toraj „Zarajevo“. Imenuje se namreč radi krasne lege mesto „biser sreberne Bosne“. Pogled na mesto n. pr. iz trdnjave je velikansko diven. Smem reči, da kaj enacega svet malo ima. Številni v orientalskem slogu zagradijeni hrami med zeleniri vrti, številne (okoli 150) džamije (mohamedanske cerkve) in okoli 100 šibkih, visokih, belih in s svitlim plehom pokritih „munar“ (turnov) dajejo diven pogled. Kako ves Balkan je padla tudi Bosna v oblast divjih turških čet, ki so porušili staro bosansko kraljestvo in uničiti hoteli vse, kar je kerščanskega. Mnogo bogatih posestnikov je žalbog, rešiti življenje in imetje, se poturčilo. Le malo pravih Turkov se je tu in tam naselilo pa sprejeli so vendar kmalo tudi ti deželni jezik: srbsko-hrvaški. Pravih Osmanlijev nima znatno v celi Bosni. Le poturčeni Bošnjaki se imenujejo v Bosni: Turki, posestniki „age“, (gospodi) in begovi ali beg-i. Velika njihova posestva večinoma obdelujejo krščanski „kmeti“, ki od zemljišnega pridelka tretjino svojim gospodom odrajtati morajo. Da se povrnemo spet k opisovanju mesta Sarajeva nadaljujem, da ima mesto (po štetji 1883) okoli 24.000 do 25.000 prebivalcev in sicer okoli 15.000 Turčinov, okoli

4000 „hriščanov“ ali Srbov nekaj čez 1500 katolikov in okoli 3000 španijolskih in drugih židov. Po narodnosti je okoli 20.000 Srbo-Hrvatov okoli 3—400 Nemcev ali takih, ki nemški govoré in ravno toliko Slovencev. Ostali so Čehi Italjani, Magjari, Cigani in Židovi, 3000 okoli pa je kako uže rečeno španijolov (španskih židov).

Mesto Sarajevo leži ob obeh bregih potoka Miljačke, čez katero peljajo trije zidani in 4 leseni mosti. Mesto je razdeljeno na več „Mahal“, ali delov. (Viertel). V Sredini mesta ob Miljački dol od „latinske čuprije“ (mosta) je bil katoliški del mesta: „Latinluk“. Strašanski požar leta 1879 je upepelil ta del mesta in ob enem katoliško cerkev, šolo in farovž. Še dan danes se vidijo razvaline ali pa slabo pokrpane pogoretine „Latinluka“. Katoliki so po tem požaru večidel siromaki postali. Najimenitnejše stavbe mesta so: Konak, rezidenca ali stanovanje prej turškega „Valija“ ali sultanovega namestnika, zdaj pa Nj. ekscelence grl.-majora Appel-a, c. k. namestnika za Bosno in Hercegovino. (Dalje prih.)

Smešnica 42. Lovci za kratek čas radi kosmato lažejo. Eden takih burklježev je rekel: jaz ne kupujem več ne smodnika ne svinčenk, potrošim malo hudega tobaka „šnofeca“ zajci pridejo vohat, začnejo kihati in se sami ubijejo. Pridem in jih kar poberem.

Razne stvari.

(Javna zahvala.) Podpisani odbor izreka s tem svojo najtoplejšo zahvalo blagorodnemu gospodu dru. Francu Jurteli, odvetniškemu kandidatu zdaj na Dunaji za velikodušni dar 100 fl. podarjen našež čitalnici oziroma „Narodnemu domu“. Slava vrlemu vzglednemu domoljubu!

Čitalnični odbor.

(Posojilnica mariborska) imela je v septembru dohodkov 16.716 fl. 21 kr., izdatkov 14.236 fl. 55 kr., torej prometa 30.952 fl. 75 kr.

(Prečastiti gg. duhovniki!) Ker je učna knjiga „Einleitung in das Alte Testament“ od Dr. Henrika Reusch-a pošla in se ne dobi več pri bukvarjih, prosi podpisani uljudno vse gg. duhovnike, kateri ove bukve gleštajo, naj jih blagovolijo bogoslovski bukvarnici doposlati in ob enem naznaniti, koliko stojijo, da jim bukvarnica stroške povrniti zamore.

V Mariboru 7. okt. 1884.

Dr. Ivan Križanič,
prof. sv. pisma st. z.

(Hmelj v Žavci) velja 61—65 fl. izvrstna roba 72 fl.

(Nemško-liberalen list) hujška Nemce v boj zoper Slovane pišač: „uns drängt der